Agatha Christie

SUSPECȚI DE CRIMĂ1

Sir Edward Palliser, K. C., locuia pe Queen Anne's Close la numărul 9. Queen Anne's Close este un cul-de-sac. Chiar în mijlocul Westminster-ului; acolo domnea o atmosferă arhaică, departe de tumultul secolului al XX-lea. Lui sir Edward Palliser îi convenea de minune.

Sir Edward fusese unul dintre eminenții avocați, specialişti în omucideri ai timpului său, oarecum nu mai se ducea la tribunal, amuzându-se cu colecționarea de cărți pentru biblioteca sa deosebită din domeniul criminalisticii. Era autorul volumului „Amintiri despre criminali celebri".

În această seară, sir Edward stătea în fața şemineului din bibliotecă, sorbind dintr-o excelentă cafea şi clătinând din cap asupra unui volum de Lombroso. Teorii atât de ingenioase şi cu totul depăşite.

Uşa se deschise aproape fără zgomot şi valetul său bine instruit se apropie de covorul tixit de cărți şi-i şopti discret:

— O tânără doreşte să vă vadă, sir.

— O tânără?

Sir Edward era surprins. Iată ceva cu totul neobişnuit. Apoi se gândi că ar fi nepoata sa, Ethel, dar nu, în acest caz, Armour ar fi anunțat-o pe nume.

Îl întrebă grijuliu:

— Doamna nu şi-a spus numele?

Agatha Christie

SUSPECŢI DE CRIMĂ1

Sir Edward Palliser, K. C., locuia pe Queen Anne's Close la numărul 9. Queen Anne's Close este un cul-de-sac. Chiar în mijlocul Westminster-ului; acolo domnea o atmosferă arhaică, departe de tumultul secolului al XX-lea. Lui sir Edward Palliser îi convenea de minune.

Sir Edward fusese unul dintre eminenţii avocaţi, specialişti în omucideri ai timpului său, oarecum nu mai se ducea la tribunal, amuzându-se cu colecţionarea de cărţi pentru biblioteca sa deosebită din domeniul criminalisticii. Era autorul volumului „Amintiri despre criminali celebri”.

În această seară, sir Edward stătea în faţa şemineului din bibliotecă, sorbind dintr-o excelentă cafea şi clătinând din cap asupra unui volum de Lombroso. Teorii atât de ingenioase şi cu totul depăşite.

Uşa se deschise aproape fără zgomot şi valetul său bine instruit se apropie de covorul tixit de cărţi şi-i şopti discret:

— O tânără doreşte să vă vadă, sir.

— O tânără?

Sir Edward era surprins. Iată ceva cu totul neobişnuit. Apoi se gândi că ar fi nepoata sa, Ethel, dar nu, în acest caz, Armour ar fi anunţat-o pe nume.

Îl întrebă grijuliu:

— Doamna nu şi-a spus numele?

— Nu sir, dar a zis că e sigură că veţi vrea s-o vedeţi.

— Condu-o înăuntru, se hotărî sir Edward Palliser. Se simţea plăcut impresionat.

O fată înaltă, brunetă, în jur de 30 de ani, cu o haină şi fustă negre, bine croite şi o pălăriuţă neagră se îndreptă spre sir Edward cu mâna întinsă, privindu-l ca pe o veche cunoştinţă. Armour se retrase, închizând uşa fără zgomot.

— Sir Edward, mă cunoaşteţi, nu-i aşa? Eu sunt Magdalen Vaughan.

— Dar cum nu, desigur. El îi strânse cu căldură mâna întinsă.

Şi-o amintea acum perfect. Din călătoria aceea din America spre ţară, pe vasul „Siluric”! Un copil încântător… Căci era aproape un copil. Şi-a adus aminte că a iubit-o, în mod discret, ca un bărbat mai în vârstă de modă veche. Ea fusese atât de adorabil de tânără…, atât de voluptuoasă…, plină de admiraţie pentru cultul eroului… Tocmai potrivită să cucerească inima unui bărbat care se apropia de 60 de ani. Episodul retrăit îi pulsă mai multă căldură când i-a strâns mâna.

— E cât se poate de drăguţ din partea ta. Ia loc, te rog.

Îi trase un fotoliu, vorbind vesel, liniştit, întrebânduse tot timpul de ce venise la el. Când, în cele din urmă, îşi termină frazele de introducere, se lăsă tăcerea.

Mâna ei se încleşta şi se descleşta pe braţul fotoliului şi-şi umezea mereu buzele. Deodată, intră abrupt în subiect.

— Sir Edward, aş dori să mă ajutaţi.

El rămase surprins şi murmură fără să vrea:

— Poftim?

Ea continuă, vorbindu-i cu mai multă însufleţire:

— Aţi spus că dacă voi avea vreodată nevoie de ajutor… Că dacă ar fi ceva pe lume pe care s-o faceţi, aţi face-o.

Da, într-adevăr, o spusese. E un lucru pe care-l spui, mai ales în momentul despărţirii. Îşi aducea aminte de tonul său scăzut, de modul în care îi sărutase mâna.

„Dacă-aş putea vreodată face ceva… Să ştiţi că vorbesc serios”.

Da, se spun astfel de lucruri… Dar foarte, foarte rar îţi îndeplineşti promisiunile! Şi, bineînţeles, nu după nouă sau zece ani. Îi aruncă o privire; era încă o fată foarte frumoasă dar îşi pierduse şarmul pe care-l găsise la ea – acea aparenţă de tinereţe proaspătă, intangibilă. Avea o figură mai interesantă acum, poate aşa ar fi gândit un tânăr, dar sir Edward nu mai simţea deloc valul acela de căldură şi emoţie care îl copleşise la sfârşitul călătoriei transatlantice.

Îşi luă un aer profesionist şi prudent. Rosti pe un ton degajat:

— Desigur, dragă domnişoară. Sunt încântat să fac tot ce depinde de mine, deşi mă îndoiesc că mai pot fi de ajutor cuiva acum.

Ea nu observă că el îşi pregătea terenul de retragere. Era tipul care vedea câte un singur lucru pe rând şi în momentul acela o preocupa numai problema sa personală. Considera amabilitatea avocatului de a o ajuta drept angajament definitiv.

— Sir Edward, suntem la mare ananghie!

— Suntem? Te-ai căsătorit?

— Nu, mă refeream la fratele meu şi la mine. De fapt şi ia William şi la Emily. Dar trebuie să vă explic. Am… Am avut o mătuşă, domnişoara Crabtree. Trebuie să fi citit despre ea în ziare. A fost oribil. A fost omorâtă… Ucisă.

— Aha! Faţa lui sir Edward se luminã de interesul stârnit. Acum o lună, nu-i aşa?

Fata încuviinţă.

— Mai puţin, trei săptămâni.

— Da, îmi reamintesc. A fost lovită în cap în casa ei. N-au descoperit individul care a făcut-o.

Din nou Magdalen Vaughan dădu din cap.

— N-au găsit omul şi nici nu cred că-l vor găsi vreodată. Ştiţi… S-ar putea să nu fie niciunul.

— Cum aşa?

— Da, e îngrozitor. Nu s-a scris despre asta în ziare. Dar tocmai asta crede poliţia. Ei ştiu că nimeni nu a intrat în

casă în seara aceea.

— Vrei să spui…

— Că e unul dintre noi patru. Aşa trebuie să fie. Ei nu ştiu cine şi nici noi nu ştim cine… nu ştim. Stăm în fiecare zi, uitându-ne unul la altul bănuitori şi tot întrebându-ne. Oh! Dacă ar fi putut fi măcar cineva dinafară, dar nu văd cum ar fi…

Sir Edward o privea cu atenţie, cu tot mai mult interes.

— Vrei să spui că sunt suspectaţi membrii familiei?

— Exact. Cei de la poliţie n-au spus-o, bineînţeles. Au fost drăguţi şi politicoşi. Dar au percheziţionat casa şi neau tot anchetat pe noi toţi şi pe Martha… Deoarece nu ştiu care dintre noi e, stau la pândă. Mi-e aşa de frică, mi-e îngrozitor de frică.

— Draga mea, lasă, haide, cred că exagerezi!

— Nu. Este unul dintre noi patru, aşa trebuie să fie.

— Cine sunt cei patru la care te referi?

Magdalen se îndreptă în fotoliu şi vorbi mai liniştit:

— Sunt eu şi Matthew. Mătuşa Lily a fost sora bunicii. Am locuit la ea de când aveam patrusprezece ani. (Suntem gemeni, după cum ştiţi). Apoi mai e William Crabtree. El este nepotul ei de la un frate. Locuieşte şi el acolo, împreună cu soţia sa, Emily.

— Ea îi întreţinea?

— Mai mult sau mai puţin. Are ceva bani proprii, dar nu e prea sănătos şi trebuie să stea acasă. Este un bărbat liniştit, visător. Sunt sigură că ar fi fost imposibil ca el să fi… Mi-e şi groază să mă gândesc la asta!

— Sunt încă departe de a înţelege situaţia. Poţi să-mi relatezi ce s-a întâmplat, dacă asta nu te afectează prea mult?

— O, nu, vreau să vă povestesc. Şi încă totul îmi este clar în minte, extraordinr de clar. Servisem ceaiul, înţelegeţi, şi plecasem cu toţii să ne ocupăm de treburile noastre. Eu să lucrez la o rochie. Matthew să-şi dactilografieze un articol – face puţin pe ziaristul. William să-şi aranjeze timbrele;

Emily nu coborâse la ceai. Luase o caşetă pentru durere de cap şi se lungise în pat. Aşa că eram cu toţii ocupaţi cu câte ceva. Şi când Martha a intrat s-o cheme pentru cină, la şapte şi jumătate, mătuşa Lily era moartă. Cu capul… E oribil… Zdrobit.

— Cred că s-a găsit arma, nu?

— Da. Era un presse-papiers care se afla întotdeuna pe masa de lângă uşă. Poliţiştii au căutat amprente, dar n-au găsit. Fuseseră şterse.

— Şi prima voastră bănuială?

— Ne-am gândit, de bună seamă, că a fost vorba de un hoţ. Două sau trei sertare de la birou erau trase, ca şi cum tâlharul căutase cava. Sigur că ne-am gândit la un hoţ! Apoi au venit cei de la poliţie şi au spus că ea murise de cel puţin o oră; au întrebat-o pe Martha cine fusese în casă şi Martha a răspuns că nimeni. Ferestrele erau închise pe dinăuntru şi nu erau semne că ar fi fost forţat ceva. Apoi au început să ne chestioneze…

Se opri. Pieptul îi sălta. Ochii, înfricoşaţi şi rugători, căutau la sir Edward un semn de încurajare.

— De exemplu, cine beneficiază de pe urma morţii mătuşii tale?

— Asta-i simplu. Cu toţii beneficiem în mod egal. Ea a hotărât ca averea să-i fie împărţită în mod egal între noi patru.

— Şi la cât se ridică bunurile sale?

— Avocatul ne-a spus că ne va reveni cam optzeci de mii de lire după acoperirea cheltuielilor de succesiune.

Sir Edward făcu ochii mari, uşor surprins.

— Dar e o sumă considerabilă. Cred că ştiaţi cât de mare era averea mătuşii voastre?!

Magdalen clătină din cap negativ.

— Nu, ne-a luat prin surprindere. Mătuşa Lily a fost întotdeauna grozav de grijulie cu banii. Ţinea doar o servitoare şi vorbea mereu despre economii.

Sir Edward dădu din cap gânditor. Magdalen se aplecă în faţă spre el.

— O să mă ajutaţi, da?

Cuvintele ei stârniră un sentiment neplăcut în sir Edward, tocmai în momentul în care începea să găsească interesant cazul în sine.

— Dragă domnişoară, de fapt ce-aş putea eu face? Dacă doreşti asistenţă juridică îţi dau numele…

Îl întrerupse.

— O, nu vreau aşa ceva! Vreau să mă ajutaţi personal, ca un prieten.

— E foarte drăguţ din partea ta, dar…

— Vreau să veniţi la noi acasă. Vreau să puneţi întrebări. Vreau să vedeţi şi să judecaţi singur.

— Dar, draga mea…

— Ţineţi minte, mi-aţi promis. Oriunde, oricând, aţi spus; dacă am nevoie de ajutor…

Ochii ei, rugători şi plini de încredere se uitau în ai lui. Se simţi jenat şi în mod ciudat răscolit. Sinceritatea asta a ei teribilă, încrederea asta totală într-o promisiune de complezenţă, de acum zece ani, ca o legătură sacră! Oare câţi bărbaţi nu rostiseră aceleaşi cuvinte – aproape un leitmotiv – şi la cât de puţini se apelase să facă un bine.

Spuse aproape şoptit:

— Sunt sigur că mulţi oameni te-ar putea sfătui mai bine decât mine.

— Am o mulţime de prieteni, normal. (El se amuză de naiva ei siguranţă). Dar, vedeţi, niciunul nu este inteligent. Nu aşa ca dumneavoastră. Sunteţi obişnuit să anchetaţi oamenii. Şi cu întreaga experienţă pe care o aveţi trebuie să ştiţi.

— Ce să ştiu?

— Dacă sunt vinovaţi sau nevinovaţi.

Îşi zâmbi încântat în sinea sa. Se gândea mulţumit că, în general, ştiuse! Deşi, în multe ocazii, părerea sa personală nu coincisese cu cea a juraţilor.

Magdalen îşi împinse pălăriuţa pe spate cu un gest nervos, privi în jur şi spuse:

— Ce linişte e aici. Nu vă e dor, câteodată, de ceva zgomot?

Le cul-de-sac! Oricât de neinspirate cuvintele ei, rostite aşa la întâmplare, ţintiseră din plin. Cul-de-sac. Adevărat, dar există întotdeauna o ieşire – drumul pe care intraseşi – înapoi spre lume… Ceva impetuos şi tineresc se aprinse în el. Simpla ei încredere îi stimula partea cea mai bună a firii lui, pe când complexitatea problemei apela la altceva – la criminologul înnăscut. Voia să-i vadă pe oamenii de care îi vorbise. Să-şi formeze propria sa părere. Spuse:

— Dacă chiar eşti convinsă c-aş putea fi de vreun folos… Dar nu garantez nimic.

Se aştepta să fie încântată la culme, dar ea primi hotărârea sa cu mult calm.

— Ştiam c-o să vreţi. M-am gândit întotdeauna că sunteţi un prieten adevărat. Veniţi cu mine acum?

— Nu. Cred că va fi mai bine să vă fac o vizită mâine. Vrei să-mi dai numele şi adresa avocatului domnişoarei Crabtree? I-aş pune câteva întrebări.

I le notă şi îi dădu hârtia. Apoi se ridică şi zise puţin timorată:

— Vă sunt cât se poate de îndatorată. La revedere.

— Şi adresa ta?

— O, ce proastă! Palatine Walk, 18, Chelsia.

Era ora trei în după-amiaza următoare când sir Edward Palliser se apropia de numărul 18 pe Palatine Walk, cu un pas sobru, măsurat. Între timp aflase mai multe lucruri. În dimineaţa aceea făcuse o vizită la Scotland Yard, unde adjunctul inspectorului era un vechi prieten de-al său şi mai avusese o întâlnire cu avocatul domnişoarei Crabtree. Ca urmare avea o imagine mai clară asupra evenimentelor. Domnişoara Crabtree folosea un fel cu totul deosebit de a-şi mânui banii. Nu utiliza niciodată carnet cu cecuri. În schimb, obişnuia să-i scrie avocatului să-i pregătească o

anumită sumă în bancnote de cinci lire. Era aproape întotdeauna cam aceeaşi sumă: treisute de lire, de patru ori pe an. Venea să le ridice ea însăşi într-o trăsură pe care o considera cel mai sigur mijloc de transport. Altfel, nu-şi părăsea casa deloc.

La Scotland Yard, sir Edward a aflat că problema financiară fusese analizată cu foarte multă atenţie. Domnişoara Crabtree ar fi urmat foarte curând să-şi ridice suma trimestrială. Probabil, cele trei sute anterioare fuseseră cheltuite aproape în întregime. Dar, exact acest amănunt nu fusese prea uşor de dovedit. Controlând cheltuielile casnice, devenise clar că banii folosiţi de domnişoara Crabtree pe trinestru erau cu mult sub cele treisute de lire. Pe de altă parte, avea obiceiul să trimeată bancnote de cinci lire prietenilor sau rudelor nevoiaşe. Dacă existau mulţi sau pi.ini bani în casă în momentul decesului ei, aceasta era o problemă discutabilă. Nu se găsise nici o liră.

Tocmai acest aspect îl preocupa pe sir Edward când se apropia de Palatine Walk.

Uşa de la casă (care nu avea parter) i-a fost deschisă de o femeie mai în vârstă, mică de statură, cu o privire îngrijorată. Îl conduse într-o cameră foarte mare, situată pe partea stângă a unui mic coridor şi acolo, Magdalen veni să-l întâmpine. Observă mai clar acum urmele de încordare nervoasă de pe faţa ei.

— Mi-ai spus să pun întrebări şi am venit pentru asta, zise sir Edward zâmbind, în timp ce-i strângea mâna. Mai întâi de toate, vreau să ştiu cine a fost ultimul care a văzuto pe mătuşa ta şi cât era exact ora?

— Era după ceai, ora cinci. Martha a fost ultima. Ea achitase cumpărăturile în după-amiaza aceea şi-i adusese mătuşei Lily restul de bani şi bonurile.

— Ai încredere în Martha?

— Absolut. Cred că a fost în serviciu la mătuşa Lily… Vreo treizeci de ani. E curată ca lacrima!

Sir Edward încuviinţă.

— O altă întrebare. De ce verişoara ta, doamna Crabtree a luat o caşetă împotriva durerii de cap?

— Păi, fiindcă o durea capul.

— Cât se poate de firesc, dar a existat vreun motiv anume pentru care s-o doară?

— Da, într-un fel. La prânz a fost oarecum o scenă. Emily se supără foarte uşor şi e „afectată mult timp. Câteodată ea şi mătuşa Lily se certau.

— Şi s-au certat la prânz?

— Da. Mătuşa Lily era cam tipicară în legătură cu unele fleacuri. Totul pornea de la te miri ce şi apoi se răsteau una la alta, Emily spunea tot felul de lucruri la care nici nu s-ar fi gândit, cum că ar pleca de acasă şi nu s-ar mai întoarce niciodată, că i se cântărea fiecare bucătură…, tot soiul de prostii. Mătuşa Lily zicea că ea şi soţul său cu cât şi-ar face bagajele mai repede, cu atât mai bine. Dar toate astea nu însemnau absolut nimic.

— Pentru că domnul şi doamna Crabtree nu-şi puteau permite să plece în altă parte?

— Nu numai din cauza asta. William ţinea la mătuşa Lily. Ţinea din toată inima.

— N-a fost o zi în care cearta s-a produs dintr-un anume motiv?

Magdalen se înroşi.

— Vă referiţi la mine? La scandalul că vreau să mă fac manechin?

— Mătuşa nu era de acord?

— Nu.

— De ce vroiai să devii manechin, domnişoară Magdalen? Ţi se pare foarte atractivă lupta pentru existenţă?

— Nu, dar orice mi-ar place mai mult decât să continui să trăiesc aici.

— Asta atunci. Dar acum vei avea un venit consistent, nu-i aşa?

— Într-adevăr, acum e cu totul altceva.

Recunoscu faptul cu cea mai mare sinceritate.

El zâmbi şi nu mai continuă pe această temă. În schimb, o întrebă:

— Şi fratele tău? Şi el s-a certat?

— Matthew? O, nu!

— Atunci s-ar spune că niciunul nu avea vreun motiv să dorească dispariţia mătuşii.

Prinse din zbor expresia de consternare momentană de pe faţa ei.

— Am uitat, zise el într-o doară. Datorează o mulţime de bani, nu-i aşa?

— Da, bietul Matthew.

— Dar acum se va aranja totul.

— Da… Oftă. E o uşurare.

Ea nu-şi dădu seama de nimic! Schimbă iute subiectul.

— Verii şi fratele tău sunt acasă?

— Da; le-am spus că veţi veni. Toţi sunt dornici să dea o mână de ajutor. Sir Edward, nu ştiu cum, dar simt că veţi descoperi că totul este în ordine, că niciunul dintre noi n-are nimic de-a face cu asta, că, de fapt, a fost cineva din afară.

— Nu pot face minuni. S-ar putea să descopăr adevărul, dar nu-l pot determina să coincidă cu ceea ce doreşti.

— Chiar? Simt eu că aţi putea face orice… Orice.

Fata ieşi din cameră. El se gândi tulburat. „Ce-a vrut să spună cu asta? Îmi sugerează cumva să apăr pe cineva? Pe cine anume?”

Meditaţiile sale au fost întrerupte de intrarea unui bărbat în jur de cincizeci de ani, de o robusteţe naturală, dar care şchiopăta uşor. Era îmbrăcat neglijent şi cu părul vâlvoi. Arăta bine dispus şi cu un aer distrat.

— Sir Edward Palliser? Bună ziua. Magdalen m-a trimis. Sunteţi foarte amabil că aţi acceptat să ne ajutaţi, deşi nu cred că se va descoperi vreodată ceva. Adică, nu-l vor prinde pe individ.

— Consideraţi, deci, că a fost un spărgător, cineva din afară?

— Sigur că aşa trebuie să fi fost. Nu poate fi unul dintre membrii familiei. Hoţii sunt foarte deştepţi în zilele noastre, se căţără ca pisicile, intră şi ies cum vor.

— Unde v-aţi aflat domnule Crabtree când a avut loc tragedia?

— Mă îndeletniceam cu timbrele mele în salonaşul de sus.

— Nu aţi auzit nimic?

— Nu, de fapt, nu aud niciodată mai nimic când sunt absorbit. O prostie din partea mea, dar asta e!

— Salonaşul la care v-aţi referit e situat deasupra acestei camere?

— Nu, este la capăt.

Din nou se deschise uşa. Intră o femeie micuţă, blondă. Îşi frământa mâinile nervoasă. Arăta agitată şi emoţionată.

— William, de ce nu m-ai aşteptat? Am spus „aşteaptă”.

— Îmi pare rău, dragă, am uitat. Sir Edward Palliser – soţia mea.

— Bună ziua, doamnă Crabtree. Sper să nu vă supăraţi c-am venit să pun câteva întrebări. Ştiu cât de nerăbdători sunteţi cu toţii ca să se lămurească lucrurile.

— Bineînţeles. Dar n-am nimic de declarat, nu-i aşa, William? Eu dormeam în patul meu şi m-am trezit numai când a ţipat Martha.

Continuă să-şi frământe mâinile.

— Unde se află camera dumitale, doamnă Cratree?

— E deasupra acesteia. Dar nu am auzit nimic; cum aş fi putut? Dormeam.

Nu a putut obţine nimic mai mult de la ea. Nu ştia nimic, nu auzise nimic, dormise. Se repeta cu încăpăţânarea unei femei înfricoşate. Sir Edward se lămuri pe dată că era – probabil erapurul adevăr.

În final se scuză, pretextând că vrea să-i pună nişte întrebări şi Marthei. William Crabtree se oferi să-l conducă

la bucătărie. În hol sir Edward aproape se ciocni de un tânăr brunet, înalt care se îndrepta spre uşa de la intrare.

— Domnul Matthew Vanghan?

— Da, dar uite ce e, nu pot să aştept. Am o întâlnire.

— Matthew! Se auzi vocea surorii sale de pe scară. Dar, Matthew, mi-ai promis…

— Ştiu, surioară. Dar nu pot. Trebuie să mă întâlnesc cu un tip. Şi, oricum, ce rost are să vorbim tot timpul despre nenorocirea asta. Au fost suficienţi cei de la poliţie. M-am săturat de toată povestea.

Uşa de la intrare se trânti. Dl. Matthew Vaughan plecase.

Sir Edward a fost condus în bucătărie. Martha călca. Se opri cu fierul în mână. Sir Edward închise uşa după el.

— Domnişoara Vaughan m-a rugat s-o ajut. Cred că nu veţi avea nici o obiecţie să-mi răspundeţi la nişte întrebări.

Îl privi şi dădu din cap afirmativ.

— N-a făcut-o niciunul dintre ei, sir. Ştiu la ce vă gândiţi, dar nu este aşa. Sunt nişte domni şi doamne la locul lor cum rar se pot întâlni.

Nici nu mă îndoiesc. Dar buna lor purtare nu se poate numi, după cum ştiţi, o dovadă.

— Poate nu, sir. Legea e un lucru straşnic. Dar există o dovadă, dacă e să-i spunem aşa. Niciunul n-ar fi putut s-o facă fără ştirea mea.

— Cum adică…?

— Ştiu ce spun. Uitaţi, ia ascultaţi…

Se auzi un scârţâit deasupra capetelor.

— Treptele, sir. De fiecare, dată când cineva urcă sau coboară, scara scârţâie îngrozitor. Nu contează cât de încet mergi. Doamna Crabtree se lungise în pat şi domnul Crabtree îşi făcea de lucru cu afurisitele alea de timbre, pe când domnişoara Magdalen se dusese sus să lucreze la maşină şi dacă vreunul dintre ei ar fi coborât eu i-aş fi auzit. Dar n-au făcut-o!

Vorbea cu o siguranţă de nezdruncinat care îl impresionă pe avocat. Se gândi: „O martoră bună. Cu greutate”.

— Poate că n-ai observat.

— Ba da. Mi-aş fi dat seama chiar şi fără să observ, ca să fiu sinceră. Aşa cum ştii că o uşă se închide şi cineva iese.

Sir Edward schimbă subiectul.

— Ne-am referit la cei trei, dar mai e şi al patrulea. Şi domnul Matthew Vaughan era sus?

— Nu, era în cămăruţa de jos. De alături. Bătea la maşină. Se aude clar până aici. Maşina nu s-a oprit nici o clipă. Nici un moment, sir, pot să jur. E un ţăcănit neplăcut şi enervant!

Sir Edward tăcu o vreme.

— Dumneata ai găsit-o, nu-i aşa?

— Da, sir, aşa este. Zăcea acolo cu capul sângerând. Şi nimeni să nu audă nici un zgomot din cauza răpăitului maşinii de scris al domnului Matthew…

— Deci, sunteţi convinsă că nimeni nu a intrat în casă?

— Cum s-ar putea, sir, fără ştirea mea? Soneria sună aici. Şi există o singură uşă.

O privi drept în faţă.

— Ţineaţi la domnişoara Crabtree?

O privire caldă, sinceră, fără umbră de îndoială i se aşternu pe faţă.

— Da, ţineam mult, sir. Căci domnişoara Crabtree, ei bine, o să vă mărturisesc, acum nu mă mai jenez. Când eram fată am avut un bucluc, sir, şi domnişoara Crabtree m-a ajutat… M-a luat înapoi în serviciul ei, aşa a făcut, când totul a trecut. Mi-aş fi dat şi viaţa pentru ea, pe cuvântul meu.

Sir Edward ştia să deosebească sinceritatea de ipocrizie. Martha era sinceră.

— După câte ştiţi, nimeni nu a venit la uşă?

— Nimeni n-ar fi putut veni.

— Am spus, după câte ştiţi. Dar dacă domnişoara Crabtree aştepta pe cineva, dacă ea a deschis personal uşa acelei persoane…

— O! Martha păru încurcată.

— Cred că e posibil, nu? Insistă sir Edward.

— E posibil… Da… Dar e foarte improbabil. Adică…

Era evident încurcată. Nu putea să nege şi totuşi dorea s-o facă. De ce? Pentru că ştia că adevărul se află în altă parte. Asta să fie? Patru oameni într-o casă şi unul dintre ei vinovat? Voia Martha să acopere pe cel vinovat? Scârţâise scara? Se furişase cineva jos şi Martha ştia cine anume?

Era o femeie cinstită, sir Edward era convins de acest lucru. Îşi continuă ideea anterioară, urmărind-o atent.

— Domnişoara Crabtree ar fi putut s-o facă, eu aşa cred. Fereastra de la camera aceea dă spre stradă. L-ar fi văzut pe cel pe care îl aştepta de la geam, s-ar fi dus în hol şi i-ar fi dat drumul lui sau ei. Poate că nici nu vroia ca altcineva să vadă persoana.

Martha arăta tulburată. Până la urmă, recunoscu cu îndoială:

— Da, aveţi dreptate, sir. Nu m-am gândit niciodată la asta. Că ea aştepta un gentleman… Da, cine ştie!

Era ca şi cum începuse să observe avantajele pe care le prezenta această variantă.

— Aţi fost ultima persoană care a văzut-o, nu-i aşa?

— Da, sir. După ce am strâns ceaiul. I-am dus bonurile şi restul de la banii pe care mi-i dăduse.

— Vă încredinţase bancnotele de cinci lire?

— O bancnotă de cinci lire, sir, preciză Martha pe un ton alertat. Cheltuielile nu depăşesc niciodată cinci lire. Sunt foarte grijulie.

— Unde îşi ţinea banii?

— Nu prea ştiu exact, sir. Cred că-i purta la ea, în gentuţa ei de catifea neagră. Dar, sigur că i-ar fi putut ţine într-unui din sertarele dormitorului ei, care erau închise.

Tare îi plăcea să închidă lucrurile, deşi îşi cam pierdea cheile.

Sir Edward o aprobă.

— Nu ştiţi câţi bani avea, mă refer la bancnote de cinci lire?

— Nu, n-aş putea spune suma exactă.

— Şi nu v-a înştiinţat cumva c-ar putea aştepta vreo persoană?

— Nu, sir.

— Sunteţi aşa sigură? Ce v-a spus, de fapt?

— Ei bine, se gândi Martha, a zis că măcelarul nu e decât un hoţ şi un bandit, că am cumpărat o litră de ceai mai mult decât trebuia, a mai spus că doamna Crabtree era o mofturoasă căreia nu-i plăcea să mănânce margarină şi că nu-i convenea o piesă de şase penny pe care i-o restituisem – una din cele noi cu frunze de stejar pe ea – zicea că e falsă şi am avut mult de furcă s-o conving. A mai adăugat că vânzătorul de peşte trimisese haddock2 în loc de whiting3, dacă îi spusesem despre asta şi eu am asigurat-o că da, în fine, cred că asta a fost tot.

Spusele Marthei îi înfăţişase imaginea decedatei mai clar decât oricare altă descriere detaliată. Sir Edward remarcă în trecere:

— O stăpână destul de dificilă căreia să-i fii pe plac, nu?

— Cam sâcâitoare, dar, draga de ea, nu prea ieşea, aşa încât stând închisă în casă, îi trebuia ceva cu care să se amuze. Era chiţibuşară, dar bună la inimă – niciodată nu gonea vreun cerşetor fără să-i dea ceva. Oricât de sâcâitoare, era totuşi, o doamnă cu adevărat generoasă.

— Mă bucur, Martha, că rămâne cineva în urma ei s-o regrete.

Bătrâna servitoare îşi ţinu răsuflarea.

— Vă gândiţi… Dar cu toţii ţineau la ea… Serios… În sinea lor. Toţi se ciorăvăiau cu ea din când în când, dar asta nu avea nici o importanţă.

Sir Edward îşi ridică privirea. Se auzi un scârţâit deasupra.

— Asta-i domnişoara Magdalen care coboară.

— Cum de ştiţi? O luă el la întrebări.

Bătrâna se înroşi.

— O cunosc după mers, murmură ea.

Sir Edward ieşi repede din bucătărie. Martha avusese dreptate. Magdalen tocmai ajunsese la ultima treaptă. Îl privi plină de speranţă.

— Încă nu prea am înaintat, zise sir Edward, ca răspuns la privirea ei şi adăugă: Nu ştii cumva ce scrisori a primit mătuşa în ziua decesului?

— Sunt toate laolaltă. Poliţia le-a cercetat, bineînţeles.

Îl conduse spre marea sufragerie dublă şi descuie un sertar, scoase o geantă mare de catifea neagră cu o încuietoare demodată de argint.

— Asta-i geanta mătuşii. Toate sunt aşa cum le-a lăsat când a murit. Le-am păstrat.

Sir Edward îi mulţumi şi răsturnă conţinutul genţii pe masă. Îşi dădu seama că era poşeta unui tip cât se poate de excentric de doamnă în vârstă.

Se găseau nişte mărunţiş de argint, doi biscuiţi, rotunzi din turtă dulce, trei tăieturi din ziare despre cutia Joannei Southcott4, o poezie obişnuită tipărită despre şomaj, un „Old Moore's Almanac”5, o bucată mare de camfor, nişte ochelari şi trei scrisori. Una de foiţă, de la cineva numită „verişoara Luci”, o chitanţă pentru repararea unui ceas şi o cerere de la o instituţie de caritate.

Sir Edward cercetă totul cu grijă, apoi le puse înapoi în geantă şi i-o înmână, oftând, Magdalenei.

— Mulţumesc, domnişoară Magdalen, mă tem că nu-i nimic acolo.

Se ridică, observă că de la fereastră se putea vedea foarte bine treptele de la intrare şi apoi îi strânse mâna Magdalenei.

— Plecaţi?

— Da.

— Totul o să fie în ordine?

— Nici un om care lucrează în domeniul justiţiei nu se aventurează să facă o afirmaţie atât de pripită, îi răspunse sir Edward pe un ton solemn şi se debarasă de ea.

Mergea de-a lungul străzii cufundat în gânduri. Dezlegarea se afla chiar sub nasul său şi el nu o găsise. Îi trebuia ceva – un amănunt. Doar un indiciu.

Cineva îl luă de umeri şi tresări. Era Matthew Vaughan, abia trăgându-şi sufletul.

— V-am urmărit, sir Edward. Îmi cer scuze. Pentru bădărănia mea de acum jumătate de oră. Dar, mă tem că nu sunt în cea mai bună dispoziţie. Sunteţi extrem de amabil că vă bateţi capul cu afacerea asta. Vă rog să mă întrebaţi tot ce doriţi. Dacă pot să fiu de vreun ajutor…

— Deodată, sir Edward se crispă. Privirea i se fixase nu asupra lui Matthew, ci pe strada de vizavi. Oarecum uimit Matthew repetă:

— Dacă pot să fiu de vreun ajutor.

— Mi-ai şi fost, dragă tinere. Oprindu-mă exact în acest loc şi făcându-mă să-mi îndrept atenţia asupra unui lucru pe care altfel l-aş fi trecut cu vederea.

Făcu semn spre un mic restaurant de pe partea cealaltă a străzii.

— La douăzeci şi patru de mierle”? Întrebă Matthew neîncrezător.

— Exact.

— E un nume ciudat, dar cred că poţi să mănânci destul de bine acolo.

— N-am de gând să risc să fac un experiment, zise sir Edward. Fiind mai îndepărtat în vârstă de zilele copilăriei decât eşti tu, prietene, îmi amintesc probabil mai bine versurile care le învăţasem în copilărie. Sunt unele clasice care sună cam aşa, dacă nu mă înşeală memoria: „Cântă un cântec de şase penny/ Un buzunar plin de secară/ Douăzeci şi patru de mierle/ Fierte într-o oală”, şi aşa mai departe.

Se răsuci brusc pe călcâie.

— Unde vă duceţi?

— Înapoi acasă la tine, prietene.

Se întoarseră în tăcere, Matthew Vaughan aruncându-i priviri întrebătoare avocatului. Sir Edward intră, se

îndreptă spre un sertar, scoase o geantă de catifea şi o deschise. Se uită la Matthew şi tânărul fu nevit să părăsească încăperea.

Sir Edward răsturnă mărunţişul de argint pe masă. Apoi dădu satisfăcut din cap. Memoria nu-i jucase nici o festă.

Se ridică, sună clopoţelul şi strecură ceva în mână.

Martha sosi imediat.

— Mi-ai spus, dacă îni amintesc corect, c-ai avut un mic schimb de cuvinte cu fosta ta stăpână în legătură cu una din noile monezi de pase penny.

— Da, sir.

— Dar curios lucru e, Martha, că printre mărunţiş nu e nici o monedă nouă de şase penny. Sunt două, dar ambele vechi.

Îl privi într-un mod ciudat.

— Ştii ce înseamnă asta? Cineva a venit într-adevăr în casă în seara aceea – cineva căruia stăpâna ta i-a dat moneda cea nouă de şase penny… Cred că i-a dat-o în schimbul acestui lucru…

Cu o mişcare iute, îi vârî sub nas poezia banală despre şomaj.

I-a fost suficient să se uite o dată la faţa ei.

— Jocul s-a terminat, Martha, după cum vezi, ştiu. Acum să-mi spui totul.

Se prăbuşi pe un scaun cu lacrimi şiroindu-i pe faţă.

— E adevărat, e adevărat, clopoţelul n-a sunat ca lumea… Nu eram singură şi-atunci m-am gândit că-i mai bine să mă duc să văd. Am ajuns la uşă tocmai când o doborâse. Teancul de bancnote de cinci lire era pe masă în faţa ei – vederea lor l-au determinat s-o omoare şi gândul că era singură în casă fiindcă îi deschisese ea însăşi. N-am putut să ţip. Eram parcă paralizată şi atunci s-a întors… Şiam văzut că era băiatul meu…

A fost întotdeauna un soi rău. I-am dat toţi banii pe care i-am avut. A stat de două ori în închisoare. Trebuia să fi trecut pe la mine şi când domnişoara Crabtree a văzut că nu deschid uşa, s-a dus ea însăşi; el a fost surprins, a scos

una din hârtiuţele acelea despre şomaj şi stăpâna fiind bună la suflet i-a spus să intre să-i dea o monedă de şase penny. Tot timpul teancul de bancnote s-a aflat pe masă, acolo unde i-am dat restul. Şi dracul l-a ademenit pe Ben al meu, a trecut în spatele ei şi-a doborât-o.

— Ce-a mai urmat? Întrebă sir Edward.

— O, sir, ce puteam face? E sânge din sângele meu. Taică-su a fost un om rău şi Ben îi seamănă, dar el e propriul meu fiu. I-am făcut vânt afară, m-am întors în bucătărie şi am pregătit cina pentru la ora obişnuită. Credeţi c-a fost foarte urât din partea mea? Am încercat să nu vă spun minciuni când mi-aţi pus întrebări.

Sir Edward se ridică.

— Biata de tine, i se adresă cu înţelegere. Îmi pare foarte rău. Totuşi, legea, după cum ştii, trebuie să-şi urmeze cursul.

— A fugit din ţară, sir. Nu ştiu unde se află.

— Atunci există o şansă să scape de spânzurătoare, dar nu te baza pe asta. Vrei s-o trimiţi pe domnişoara Magdalen la mine?

— O, sir Edward! Ce minunat… Ce minunat sunteţi, spunea Magdalen, în timp ce el îi povestea ce se întâmplase. Ne-aţi salvat pe toţi. Cum aş putea să vă mulţumesc vreodată!

Sir Edward îi zâmbi şi-i mângâie încetişor mâna. Se simţea în pielea omului celebru. Micuţa Magdalen fusese foarte încântătoare pe „Siluric”. Un boboc de fată de şaptesprezece ani, minunat! Acum îşi pierduse complet parfumul acela, bineînţeles.

— Data viitoare, când o să ai nevoie de un prieten… Începu el.

— Am să vin direct la dumneata.

— Nu, nu, strigă sir Edward îngrijorat. Tocmai asta te rog să n-o mai faci. Du-te la un bărbat mai tânăr.

Îşi croi drum cu dexteritate printre cei ai casei care-şi exprimau recunoştinţa, opri un taxi şi se urcă în el,

răsuflând uşurat.

Chiar şi şarmul unei fete fragede de şaptesprezece ani i se părea îndoielnic.

Nu se putea compara totuşi cu o bibliotecă bogată în cărţi de criminalistică.

Taxiul intră pe Queen Anne's Close.

Fundătura sa.

SFÂRŞIT

1 titlul original: „Sing a Song of Sixpence”; publicat în „Holly Leaves” în 1929

2 peşte (Gadus aeglifins) asemănător codului, dar mai mic, din nordul Atlanticului, comestibil.

3 peşte mic (Gadus merlangus) cu carne albă, comestibil.

4 Joanna Southcott (1750-1814), fanatică religioasă britanică; s-a prezentat ca femeia menţionată în Rev. XII; a lăsat o cutie sigilată care urma să fie deschisă în momentul unei crize naţionale; aceasta s-a întâmplat în 1927, dar n-a conţinut nimic important.

5 Francis Moore (1656-1715) astrolog şi medic şarlatan care-şi făcea reclamă la medicamente publicând un almanah (1699) în care prevedea şi timpul etc; „Old Moore's Almanac”, unul din numeroasele imitaţii ale acestuia.